KÓRUSKULTÚRÁNK JELENE

1.1. Énekkaraink 1867 óta illeszkedtek be a kórusok — akkori elnevezéssel a dalárdák — szervezett közösségébe. Abban az évben alakult meg ugyanis Aradon az Országos Magyar Daláregyesület, melynek több erdélyi énekkar is tagja lett. Ezek közül a jelentősebbek részt vettek az országos versenyeken, és egyikükmásikuk kiemelkedő szereplését díjazta is a versenybizottság. Országos zenei sajtóorgánum tájékoztatta a tagegyesületeket az őket érintő kérdésekről (Magyar Dal- és Zeneközlöny és folytatása, a Magyar Dal).

Az első világháború után ez a keret az itteni énekkarok számára idejét múlta, és 1921. november 13-án Brassóban harminc énekkar kiküldöttje létrehozta a Romániai Magyar Dalosszövetséget, mely országos keretbe tömörítette az énekkarok jelentős csoportját. Saját szaklappal rendelkezett (Magyar Dal, majd az évenként megjelentetett Értesítő). Számos kerületi és hat országos versenyt rendezett az egyesületek lelkes részvételével — az utolsót 1938-ban.

A második világháborút követő idő döntő fordulat elé állította kórusainkat is. 1946-ban átalakult a Dalosszövetség, 1948-ban felvette a Bartók Béla Dalosszövetség elnevezést és ezzel az európai klasszikus és a modern magyar zeneirodalom népszerűsítésére kötelezte el magát. Ez a szervezet azonban tiszavirág-életűnek bizonyult: a Magyar Népi Szövetség (melynek égisze alatt működött) felszámolásával a Dalosszövetség is megszűnt létezni.

Mindhárom szövetség, illetőleg egyesület hivatalosan jóváhagyott alapszabály szerint fejtette ki tevékenységét, gondoskodott karmesterek képzéséről-továbbképzéséről, a tagegyesületek munkálkodását kottakiadással mozdította elő.

1.2. Az 1949-ben megszűnt Dalosszövetség helyébe nem jött létre a magyar énekkarok fejlődését biztosító újabb keret. Szerveződtek ugyan énekkarok a művelődési otthonok keretében, ezek azonban a monopol helyzetben lévő állami közművelődési struktúrának alárendelt együttesek voltak, a többségben magyar lakosságú megyék kivételével román zeneiközművelődési irányítók alá rendelve, s a hetvenes évektől szervezett „Megéneklünk Románia Fesztivál" keretében egyre inkább kirakatszerepre kárhoztatva azt a néhány ún. népi, illetőleg szakszervezeti, üzemi együttest, amely még folytatni tudta egyre jobban szűkülő tevékenységét.

Hosszú éveken át a Művelődési Útmutató, majd a Művelődés támogatta a karmesterek elméleti képzését néhány tanfolyamon (Kolozsvár, Marosvásárhely, Árkos). A tartományi s még inkább az országos versenyekre alig néhány magyar énekkar jutott el (pl. a Kolozs megyei Kisbács, kolozsvári Dermata, Csíkszereda, Szászcsávás). A Művelődés felszámolása — a Cîntarea Românieі című folyóiratba való beépítése — után néhány oldalas terjedelme már nem tudta betölteni korábbi szerepét.

1.3. Az 1989 decemberi fordulat után a romániai magyar kóruséletben is elkezdődött az önszerveződés időszaka. Előbb létrejött a Kolozsvári Zenetársaság, majd 1990 januárjában a Romániai Magyar Zenetár-

A székelyudvarhelyi Hortus Musicus régizene együttes

saság, melynek egyik alosztálya célul tűzte ki a kóruskultúra korszerű összefogását, irányítását. Különböző nehézségek miatt azonban a kórusmunka ebben a keretben nem tudott kibontakozni, megrekedt kísérleti szinten. Viszont helyi kezdeményezésre sorra alakultak meg az egyházi és világi énekkarok, s rendezvények, ünnepalkalmak során tanúsították a hazai magyar kóruskultúra feltámadását. Közben 1990-ben létrejött a Közép-erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület (KEMKE), melynek alapszabályzata már előírta az énekkarok, népi és modern dalegyesületek, valamint a zenekari tevékenység felkarolását (3a, 3b pontja). Végül 1991. május 20-án Brassóban újjáalakult az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, mely az öntevékenyen alakult helyi közművelődési egyesületeket, együtteseket tömörítette, s felismerte a több mint egy évszázados kórusmozgalom mozgosító szerepét, az alapszabályokban szintén megfogalmazta az énekkari tevékenység támogatásának fontosságát (Alapszabály 14*, a- és b-pont), külön szakosztályt hozva létre számára.

Ebben a helyzetben történtek újabb kísérletek a dalosmozgalom átfogására. Ezek közül feltétlenül meg kell említenünk a marosvásárhelyi muzsikusok egy csoportjának még 1990 februárjában közzétett felhívását a Romániai Magyar Dalosszövetség feltámasztására, noha kezdeményezésük akkor még pusztába kiáltott szó maradt.

1993-ban aztán 61 énekkarral megalakult a Nyárádmenti Kórusszövetség, amely több sikeres kórustalálkozót is rendezett, s 1994 nyarán, a szovátai Kórusnapokon (jún. 19—26) kísérletet tett egy országos Nagy István Kórusszövetség megalakítására. Ennek alapszabály-tervezete is elkészült, s azt a Szovátán megtartott XIII. Nyárádmenti Kórustalálkozó részvevői szentesítették volna, erre azonban nem került sor.

2. 1994. szept. 17-én Kolozsvárt viszont újjáalakult a Romániai Magyar Dalosszövetség. Közgyűlésén, melyet az RMDSZ közreműködésével az EMKE készített elő, az elfogadott Alapszabályzat megfogalmazza a bevezetőben említett, immár történelmi jelentőségű egyesületekhez való viszonyát: felvállalta azok örökségének ápolását. A közgyűlésen megválasztott elnöki tanács:

Elnök: László Attila (Sepsiszentgyörgy);
Alelnök: Fejér Kálmán (Szatmár);
Kelemen Attila (Réty, Kovászna megye);
Ügyvezető titkár: Gáspár Attila (Zilah);
Művészeti titkár: Major László (Székelyudvarhely);
Jegyző: Kovács András (Marosvásárhely);
Könyv-, kottakiadás-, pénzügyek (=kincstáros): Székely Árpád (Kolozsvár).

A számvevő bizottság tagja Baksa Endre (Székelykeresztúr), Klára Mária (Brassó) és Nagy Ferenc (Csíkfalva). Az új dalosszövetség tiszteletbeli elnöke a kóruséletből jól ismert és értékelt Guttman Mihány lett.

Amint látható, a szövetség vezetősége révén lényegében felöleli a romániai magyar zenei művelődési területeket is megkísérli a földrajzilag szétszórt központok tevékenységének összehangolását. Új vonás, hogy a dalosszövetség lemondott eleve az állandó székhelyről — ez a mindenkori elnök lakhelyével azonos —, így a korábbi Kolozsvár—, illetőleg Marosvásárhely-centrikusság elve/gyakorlata természetesen elesett.

3. Az 1992-től évente kiosztott EMKE-díjak rendszerében helyet kapott a Nagy Istvánról elnevezett díj is, mellyel az erdélyi, illetőleg a romániai magyar kóruskultúra igényes művelésében kifejtett tevékenységet jutalmazza. Eddig három kiváló énekkarunk és jeles karmesterünk részesült e megtiszteltetésben:

1992 Vox Humana-kórus, Szilágyi Zsolt karmester (Sepsiszentgyörgy, laudáció: László Ferenc);

1993 Cantilena-kórus, Major László karmester (Székelyudvarhely, laudáció: Guttman Mihály);

1994 Psalmus-énekkar, Birtalanné Fogarassy Judit karmester (Marosvásárhely-Vártemplom, laudáció: Guttman Mihály).

Az 1994-i közgyűlés szervező bizottságának elképzelése szerint e három kitüntetett együttes lépett volna fel az újjáalakulást követő ünnepségen a Kolozsvári Állami Magyar Opera és Színház termében, de

A székelykeresztúri gyermekotthon pedagógusainak vegyeskara

betegség miatt a Vox Humana nem tudott szereplésre vállalkozni, s így a közönség csak a másik két európai színvonalon megszólaltatott korszerű műsorban gyönyörködhetett.

4. Énekkaraink tevékenységének mindvégig egyik alapvető kérdése volt a kottakiadás. Ebben az elmúlt fél évtizedben is segítséget nyújtott a Művelődés. Népdalfeldolgozások mellett (Birtalan József) elsősorban a korábban hiánycikket jelentő egyházi műveket tett hozzáférhetővé Gáspár Attila, Kecskés Ernő, Kertész Gyula tollából (6 szerző 14 műve). Legjelentősebb volt azonban a 400. Palestrina évforduló alkalmából Hét himnuszának közzététele (1994/4—12. sz.).

A Romániai Magyar Zenetársaság a Művelődésben megjelent népdalfeldolgozások könyvészetével, illetőleg az I. Tordaszentlászlói Kórustalálkozón felkínált modern művekkel óhajtott segíteni szórványosan megjelent művek mellett a Bartók Béla Dalosszövetség kiadásában megjelent 10 kétszólamú kórus és 3 kánon című füzettel.

1990-nel kezdődően — a lehetőségekhez mérten — önálló füzetek is napvilágot láttak. Elsőként a Birtalan József szerkesztette Kórusfüzet a kántorképző tanfolyam használatára (7 szerző 14 műve). Ezt követte a Guttman Mihály összeállította gyűjtemény az EMKE kiadásában (Adventtől újévig — 13 szerző 24 műve), valamint Buzás Pál közreműködésével, a Kalotaszeg című folyóirat szerkesztőségének és a Romániai Magyar Zenetársaságnak buzgolkodása révén kiadott füzet kalotaszegi népdalfeldolgozásokkal (5 szerző 22 műve). Így az új, itt megjelent zeneművek száma hetvennél több.

5. Szembetűnően gazdag a kórustalálkozók képe: úgyszólván egymást érték a jubiláló, vagy újjáalakult kórusok önálló rendezvényei, nem egyszer meghívott vendégekkel. A kínálkozó új lehetőségek kiaknázásában művelődési szerveink az egyházak hathatós segítségét élvezték, így az RMDSZ, az EMKE, az RMZ közreműködésével/szervezésével számos ünnepi hangulatban lezajlott kórustalálkozóra kerülhetett sor. Az 1990. május 6-án megrendezett Jobbágyfalvi Kórustalálkozótól 1995 februárjában Szatmárnémetiben elhangzott egyházzenei rendezvényig harmincnál több ilyen találkozóra került sor. Ezek közül rendszeressé vált a Nyárádmenti Kórusok találkozója, a tordaszentlászlói, a Zilahi Nemzetiségi Fesztivál stb. A résztvevő énekkarok száma általában öt—hat és harminc között ingadozott, de volt olyan is, melyre 47 együttes megjelenését tervezték. Ezek a találkozók lemondtak a múlt versenyszellemének alkalmazásáról, helyette az ünnepélyes tapasztalatcserét választották, és egyre igényesebb műsorfüzetekkel ajándékozták meg a fellépő együtteseket és zenekedvelő közönséget.

6. Kórusmozgalmunk figyelemre méltó új jelensége a testvérkapcsolatok kiépítése és ennek révén a kölcsönös vendégszereplések lebonyolítása. A jelenség érzékeltetésére csak néhány példát ragadunk ki:

a) a ceglédi Sztáray Mihály Énekkar és a Sármási Kórusé (1990);

b) a Cantemus kórus párizsi jelenléte (1991);

c) a Debreceni Kollégium Kántusának erdélyi körútja (1990);

d) a mérai énekkar és a Marosvásárhely- Gecse-utcai kórus hollandiai szereplése (1992);

e) a Tordaszentlászlói Női Kar pécsi, nagykőrösi szereplése (1994);

A szászcsávási vegyeskar

f) öt erdélyi énekkar — Marosvásárhely, Kolozsvár, Székelyudvarhely, Nagyenyed, Zilah — jelenléte Debrecenben (1993);

g) a veszprémi, a váci énekkar, mint a Vox Humana vendége (1993);

h) Szovákiai Tanítók Énekkara és a Debreceni Orvosi Fakultás Kórusa a Tordaszentlászlói Találkozón stb.

7. Zenetanár- és tanítóképzésünknek a nyolcvanas években bekövetkezett válsága égető sürgősséggel vetette fel a karmesterképzés és -továbbképzés kérdését. A kolozsvári főiskolán kialakult Nagy István-szellemet a hatvanas évek közepétől elsősorban a marosvásárhelyi Pedagógiai Főiskola vitte tovább. Ehhez járult a hetvenes években az I—II. magas színvonalú Árkosi Tanfolyam. Ez az alap jelentette és jelenti a továbbképzés biztosítékát. 1991-ben megindult a marosvásárhelyi ökumenikus kántor-tanítói főiskola, de addig is, míg hatása érezhetővé válik kórusaink munkájában, azonnali támogatást nyújtott az 1990-ben alakult Háromszéki Mikes Kelemen Művelődési Egyesület, mely a diktatúra utolsó szakaszában derékba tört árkosi örökséget feleleventve, két tanfolyam szervezésével, elméleti és gyakorlati síkon karolta fel a karvezetők tevékenységét, munkájuk színvonalának emelését (1991. szept. 2—8, 1992. aug. 30 — szept. 5). A tovább-lépést most már a Romániai Magyar Dalosszövetség léte és szervező munkája biztosítja.

8. 1992-től kezdve a Szilágy Megyei Művelődési Felügyelőség és a Szilágy Társaság, az EMKE és az RMZ támogatásával egyházzenei zeneszerzőversenyt szervez. Orgona-, zongora-, vagy gitárkísérettes dal mellett gyermek-, felnőtt egynemű és vegyeskarok számára megírt művekkel való részvételt szorgalmaz, és műfajonként/kategóriánként három-három művet díjaz. Az utolsó versenyen hazai szerzők mellett magyarországiak is jelentkeztek. Ezúttal a meghirdetett díjak mellett külön jutalmakról is gondoskodott a szervezőbizottság. Az értékesebb alkotások bizonnyal helyet kapnak majd énekkaraink műsorában.

A Brassói Magyar Dalárda 130 éves évfordulója alkalmával rendezett ünnepi hangverseny

9. A romániai magyar kóruskultúra története csak részben van feldolgozva. A két világháború közti Dalosszövetség bekérte ugyan tagegyesületeinek történetét, ebből az anyagból azonban igen kevés jelent meg nyomtatásban. Később Kakassy Endre a Művelődés hasábjain néhány régi kórus életét-munkásságát ismertette. E kezdeményezések nyomán az utóbbi fél évtizedben mintegy harminc énekkar történetét vázoltuk fel. Boldizsár Zeyk Imre kalotaszegieket mutatott be, Benkő András fejlődéstörténeti alapon sorakoztatott fel énekkarokat (1837 és 1882 között alakultakat). Korábbi tapasztalatai alapján (önálló monográfiát vetett papírra a romániai énekkarok egy csoportjáról) — kapcsolódott be K. Kiss Ferenc, valamivel később pedig Biró Donát és Vetési Sándor egészítette ki az anyagot. Ezeknek az írásoknak részben a Művelődés, részben pedig a Kalotaszeg biztosított helyet. László Attila a sepsiszentgyörgyi Cantemus férfikar történetét jelentette meg füzetében. Néhány énekkar egy-egy műsorfüzetben szánt helyet az együttes életéből vett fontos adatoknak (Réty, Nyárád-Együttes stb.).

10. Az ifjúsági kóruskultúrának különös jelentősége van a jövő szempontjából. Középiskolai rendszerünk kiépítésének folyamatában 1990 után máris figyelemre méltó eredményekkel jelentkezett egyik-másik ifjúsági énekkar. A Báthory-Líceum énk-

Szatmárnémeti RMDSZ, Szatmárnémeti MADISZ
Szent-Györgyi Albert Társaság

hajnal akar lenni

népdaléneklési verseny

szatmárnémeti, 1994.

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK

a Hunyadi János Humanitárius T

által szervezett Kultúr Napokra

RUHA ISTVÁN és BOTÁR KATALIN	Déván a Református Templomban, 1995. június 3-án 19[00] órakor Vajdahunyadon a Római Katolikus Templomban, 1995. június 4-én 17[00] órakor
BARABÁS KÁSLER MAGDA és MAGYARI ZITA	Vajdahunyadon a Római Katolikus Templomban, 1995. június 2-án 17[00] órakor Déván a Református Templomban, 1995. június 4-én 19[00] órakor
A kolozsvári Filharmónia CLASIC fúvós oktettje	Vajdahunyadon a Hunyadi vár Lovagok termében, 1995. június 3-án 17[00] órakor
CÍMEREK GOLGOTÁJA - dokumentumfilm bemutató	Vajdahunyadon az RMDSZ székházban, 1995. június 1-én 17[00] órakor Déván a RMDSZ székházban, 1995. június 2-án 17[00] órakor

kara ezekben az években építette ki kapcsolatait a szombathelyi Orchidea-kórussal, maga is fellépett nemcsak Szombathelyen, hanem Veszprémben is. A kolozsvári Református Kollégium vegyeskara Debrecenben, Nagykőrösön és Amerikában aratott szép sikert. A Zilahi Wesselényi Leánykar szilágysági turnéi mellett ismertté vált egész sor nagyvárosunkban kórustalálkozón, úgyszintén néhány magyarországi fórumon, Lengyelországban. A székelyudvarhelyi Benedek Elek Tanítóképző Camerata-kórusa Stájerországban lépett fel körútjainak állomásain. Ebbe a folyamatba bekapcsolódott felsőfokú oktatásunk is. Önálló hangversenyen mutatkozott be a marosvásárhelyi Ökumenikus Kántortanítói Főiskola kórusa, a Protestáns Teológia vegyeskara tizenhét művel barangolta be a Székelyföldet, itthon pedig vokálszimfonikus alkotás megszólaltatására is vállalkozott — a helybeli Filharmónia művészeinek közreműködésével.

Mi, többek között a sárospataki Református Gimnázium énekkarát, a szombathelyi leánykórust, a más vonatkozásban említett debreceni Kántust, a debreceni Orvostudományi Egyetem vegyeskarát, a szeghalmi általános iskola gyermekkarát hallottuk. Iskolai énekkari kultúránkról hozzávetőleges átfogó képet a karácsonyfalvi, illetőleg a szovátai felvonulás nyújtott (1992, 1994). Debrecen mellett Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely és Székelyudvarhely ifjúsági énekkarai az 1992-ben megrendezett VIII. Nemzetközi Tanító- és Óvónőképző Főiskolák Zenei Táborának hangversenyein mérhették fel helyüket a középeurópai zenekultúrában.

11. Énekkaraink tevékenysége szerves része művelődési életünknek, hiszen önálló szerepléseik mellett bekapcsolódnak szűkebb vagy távolabbi régiók életébe is. Ennek érzékeltetésére szintén csak néhány példát említünk: a Torda környéki énekkarok a mészkői Balázs Ferenc-ünnepséget színezték, a Szemerjai Dalárda sepsiszentgyörgyi Székely Nemzeti Múzeum kiállításán szerepelt, a nagybányai énekkar a Rákóczi-napok szatmárnémeti ünnepségeinek hangulatát emelte, a Nagyvárad-Réti Énekkar a Varadinum-ünnepségének volt vendége, a fogarasi Ref. Énekkar Székelyudvarhely meghívottja volt, a Marosvásárhelyi Gecse-utcai a kolozsvári Tóközben szerepelt.

A futólag számbavett eredmények ismeretében hangsúlyosan tevődik fel a romániai magyar kórusmozgalom összefogásának, kapcsolatai folyamatosságának kérdése. Erre a megoldás egy magyar szaklap lenne, de addig is, amíg ennek megjelenésére nyílik lehetőségünk, kívánatos lenne bár a Dalosszövetség taglétszámára szabott példányszámban forgalmazott sokoldalúan tájékoztató értesítő kiadása, hiszen egymás tevékenységének megismerése serkentőleg hathat.

BENKŐ ANDRÁS

Vox Humana. Sepsiszentgyörgy

Művelődés

KÖZMŰVELŐDÉSI FOLYÓIRAT

A szerkesztőség munkatársai:
GÁBOR DÉNES
(főszerkesztő-helyettes)
GAGYI JÓZSEF
GÁSPÁR ATTILA
KAJTÁR ANNAMÁRIA
R. LÁSZLÓ FERENC
(felelős szerkesztő)
MURAD BETTY
(titkárnő)
SZABÓ ZSOLT
(főszerkesztő)
SZATMÁRI LÁSZLÓ
SZEKERES ATTILA
WINTER PÉTER

KASSAY MIKLÓS
(a Művelődés Egyesület ügyvezetője)

Az Egyesület köszönettel fogad a lap fennmaradását célzó támogatásokat a 45.11.09.172 CEC — Filiala Cluj számlaszámon

Postacím:
3400 Cluj Piața Unirii Nr.11., ap.7 C.P. 201
Tel/Fax.: 064/191267

Külföldi előfizetéseket felvesz a RODIPET S.A., P-ța Presei Libere nr. 1, sect. 1., Bucureşti, PO-BOX 33-57, telex: 11995 vagy 11034, fax: 016/185673.

Megjelenik a Román Művelődésügyi Minisztérium támogatásával

ISSN— 122-8693

Készült a kolozsvári Gloria Nyomdában

Megrendelés száma: 694 / 1995

Tartalom

Kötő József: Lenni vagy nem lenni? (előszó helyett) 1

Gaal György: A 110 éves EMKE 2
Dávid Gyula: Az EMKE újjászületése 31
EMKE-díjak 1992—1994 39

Szlovácsek Ida: Szórványban élni, dolgozni 41
Szabó György Pál: Többségben és kisebbségben — Maros megyében . 45
Dávid Lajos: Múlt és jelen a nagybányai közművelődésben 47
Sylvester Lajos: „Emlékműállítók" társasága? 49
Simonfy Irén: EMKE-munka Szilágy megyében 52
Gáspár Attila: A zilahi EMKE munkájáról 54

Benkő András: Kóruskultúránk jelene 56
Dáné Tibor Kálmán: Népfőiskola Erdélyben 61
Balogh Ferenc: A Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság ötéves tevékenysége 63
Pillich László: Heltai Gáspár Könyvtári Alapítvány 68
Szatmári László: Cél—szándék—eszköz 71
Egyed Ákos: Az Erdélyi Múzeum-Egyesület vándorgyűléseinek történetéből 73

Dokumentumok az EMKE történetéből
Az EMKE tiszteletbeli tagjai és vezetői 77
Minisztertanácsi Határozatok a romániai kulturális egyesületek feloszlatásáról (1949) 79
Meghívó a brassói újraalakuló közgyűlésre (1991) 80
Művelődési életünk célkitűzései az RMDSZ program valóraváltásáért (Tervezet) 80
Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Alapszabályai . . . 82

Romániai magyar egyesületek adattára 85
Eseménykrónika (1994) 91
Krónika (1995 április—május) 91
Eseménynaptár (1995 szeptember—október) 96

A fényképeket készítette: Albert Levente, Csomafáy Ferenc, Erdélyi Péter Zoltán, Gábor Dénes, Jakab Tibor, Lévay K. Zsuzsa, Marián Antal, Méder Árpád, Murányi János, Murvai György, Nagy P. Zoltán, Szekernyés János.

A Művelődés megrendelhető minden postahivatalnál. Sorszámunk a sajtókatalógusban: 4067. A Könyvesház sorszáma: 7055. Előfizetőknek egy negyedévre 600 lej, egy szám ára 200 lej. Magyarországon előfizethető a Könyvtárellátó útján (1391 Budapest Váci út 19 p. f. 204) egy szám ára 50 Ft. Megvásárolható, illetve előjegyezhető a Művelődés és a Könyvesház az alábbi helységekben:

KOLOZSVÁR: a szerkesztőségben (utánvéttel régebbi számok is); Előfizethető az Apex lapterjesztőnél (Jókai u. 16); Egyetemi Könyvesbolt; Mikó Könyvtár; Röser Antikvárium;
ARANYOSGYÉRES: Papp Ödön, A. Vlaicu u. 6 szám;
DÉS: RÉS—CLUB;
TORDA: RMDSZ;
ARAD: Tulipán kft.;
NAGYVÁRAD: Bihari Napló Lapterjesztő Vállalat (Stadionului u. 25 sz.);
BRASSÓ: Könyvvásár (Brassói Lapok) Sadoveanu utca 3 sz.;
FOGARAS: unitárius parókia;
KŐHALOM: református parókia;
NAGYENYED: Bethlen Gábor Líceum; református esperesi hivatal;
CSÍKSZEREDA: Márton Áron Gimnázium és Julianus Alapítvány;
GYERGYÓSZENTMIKLÓS: Ambrus András, Kossuth Lajos u. 54.sz; Salamon Ernő Líceum (Garda Dezső);
GYERGYÓALFALU: Könyvtár;
MADÉFALVA: református parókia;
SZÉKELYUDVARHELY: Benedek Elek Tanítóképző és Tamási Áron Gimnázium;
SZÉKELYKERESZTÚR: Múzeum;
DÉVA: RMDSZ;
SEPSISZENTGYÖRGY: BOJTÁR kft; TRISEDES Lapterjesztő Vállalat;
BARÓT: Városi Művelődési Otthon;
KÉZDIVÁSÁRHELY: Bod Péter Tanítóképző;
KOVÁSZNA: Kőrösi Csoma Sándor Líceum és Városi Könyvtár;
MÁRAMAROSSZIGET: Hollósy Simon Művelődési Egyesület;
MAROSVÁSÁRHELY: RMDSZ; Vártemplom parókiája; Fazekas Károly lapterjesztő (Ştefan cel Mare tér 20 sz.);
DICSŐSZENTMÁRTON: Sipos Domokos Művelődési Egyesület;
RADNÓT: Általános Iskola;
SEGESVÁR: RMDSZ;
SZÁSZRÉGEN: katolikus plébánia; központi református parókia;
SZATMÁRNÉMETI: DOMINO kft; TURUL kft;
MEDGYES: református parókia;
ZILAH: RMDSZ;
SZILÁGYCSEH: MADISZ;
SZILÁGYSOMLYÓ: Báthory Alapítvány;
BUKAREST: a Petőfi Sándor Közművelődési Egyesület.

Szatmári László újságíró — *Csíkszereda* * **Szlovácsek Ida** tanárnő — *Dicsőszentmárton* * **Balogh Ferenc** építészmérnök, a Kelemen Lajos Műemlékvédő Társaság elnöke; **Benkő András** zenetörténész; **Dáné Tibor Kálmán** tanár, az Erdélyi Magyar Népfőiskolai Társaság elnöke; **Dávid Gyula** irodalomtörténész, az EMKE elnöke; **Egyed Ákos** történész, akadémikus; **Gaal György** művelődéstörténész; **Kötő József** színháztörténész, az EMKE főjegyzője; **Pillich László** újságíró, a Heltai Alapítvány igazgatója — *Kolozsvár* * **Szabó György Pál** tanár, az EMKE Maros megyei szervezetének elnöke — *Marosvásárhely* * **Dávid Lajos** újságíró — *Nagybánya* * **Sylvester Lajos** újságíró — *Sepsiszentgyörgy* * **Gáspár Attila** tanár; **Simonfy Irén** festőművész, az EMKE Szilágy megyei szervezetének elnöke — *Zilah*

400 lej